

<https://academicopinion.org/>

Research Article / Araştırma Makalesi

Uluslararası Öğrencilerin Sakarya İli Ekonomisine Katkıları

Contribution Of International Students To Sakarya Province Economy

Hasan DURMUŞ¹ Bünyamin GÖL²

¹ Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İslam Ekonomisi ve Finans Bölümü Doktora Öğrencisi, hasan.durmus3@ogr.sakarya.edu.tr

² İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yönetim Bilişim Sistemleri Doktora Öğrencisi, bunyamingol@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, “uluslararası öğrencilerin gittikleri ülkelerin/şehirlerin ekonomilerine katkıları bulunmakta mıdır?” sorusuna cevap aramaktır. Ayrıca uluslararası öğrencilerin ekonomik katkılarının araştırılması yönüyle de çalışma Türkiye’deki uluslararası öğrenci hareketliliği literatürüne katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Araştırmada, veri toplama aracı olarak çok sayıda kişiye ulaşmayı gerektiren çalışmalar için ideal bir veri toplama yöntemi olan anket uygulaması tercih edilmektedir. 2021 Mayıs- Ağustos ayları arasında yapılan çalışmaya 45 farklı ülkeden 233 öğrenci katılmış bunların 227’si geçerli bulunarak SPSS Statics 22. programıyla analiz edilmiştir. Bir öğrencinin temel ihtiyaçları karşılamak için yaptığı aylık ortalama harcama tutarı 2021 yılı için 1.930 TL olarak tespit edilmiştir. Sakarya Üniversitesinde kayıtlı 6.000 öğrenci ve bu öğrencilerin yaklaşık olarak 5.000’inin aktif olarak eğitimlerine Sakarya’da devam ettiği, Sakarya ekonomisine aylık 9.650.000 TL ve yıllık (10 ay) olarak 96.500.000 TL ekonomik katkı sağladıkları saptanmıştır. Diğer harcamaların da dahil edilmesi durumunda uluslararası öğrencilerin toplam harcamalarının şehrin ekonomisine dolayısıyla ülke ekonomisine önemli katkıları olacaktır. Keza bu öğrencilerin harcamalarının kaynağı Türkiye’ye getirdikleri dövizlerdir.

Anahtar Kelimeler: Sakarya, Uluslararası öğrenci, Ekonomik katkı, Eğitim ekonomisi.

ABSTRACT

The aim of the study is to seek an answer to the question of “Do international students contribute to the economies of the countries/cities they go to?”. In addition, in terms of examining the economic contributions of the international students, the study purposes to contribute to the literature on international student mobility in Turkey. In the research, questionnaire application, which is an ideal data collection method for studies that require reaching many people, is preferred as a data collection instrument. 233 students from 45 different countries participated in the study, which was conducted between May and August 2021, and 227 of them were found valid and analyzed through the SPSS Statics 22nd program. The average monthly expenditure made by a student to meet basic needs has been determined as 1930 TL. In this context, at Sakarya University, 6000 students, 5000 of whom actively continue their education in Sakarya, contribute to the economy of Sakarya as 96.500.000 TL. If other expenses are included, the total expenses of international students will contribute significantly to the economy of the city and therefore to the economy of the country. Likewise, the source of these students' expenditures is the foreign currency they bring to Turkey.

Keywords: Sakarya, International student, Economic contribution, Economics of education

MAKALE BİLGİSİ

Makale Geçmişi

Başvuru Tarihi: 17 Ocak 2022

Kabul Tarihi: 17 Nisan 2022

Makale Türü

Araştırma Makalesi

Sorumlu Yazar

Hasan DURMUŞ

ARTICLE INFOS

Article History

Received: January 17, 2022

Accepted: April 17, 2022

Article Type

Research Article

Responsible Author

Hasan DURMUŞ

1. Giriş

Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD), belirli bir dönem içerisinde sadece eğitim görmek amacıyla bir başka ülkede eğitim gören öğrencileri “uluslararası öğrenci” olarak tanımlarken ülkesi dışında başka bir ülkeden uzun süreli veya süresiz ikamet etme iznine sahip olan ve eğitim hayatını sürdüren öğrencileri “yabancı öğrenci” olarak tanımlamaktadır (Uzuner, 2019, 4). Yabancı öğrenci kavramı hem devlet hem de millet nazarında olumsuz algılar yaratabilmektedir. Lise, lisans, yüksek lisans, doktora, dil eğitimi vb. eğitimleri almak amacıyla farklı bir ülkeye giden ve o ülkenin yasal

mevzuatlarına uygun olarak turistik süresinden fazla ikamet edebilme izni alan her kişi uluslararası öğrenci olarak tanımlanmaktadır (Bolat, 2017, 2). Türkiye’de “yabancı öğrenci, deniz aşırı öğrenci, misafir öğrenci gibi farklı kavramlar kullanılmakla birlikte günümüzde yaygın olarak “uluslararası öğrenci” kavramı kullanılmaktadır (Şeker vd., 2020, 9). Birçok alanı etkileyen küreselleşme eğitim alanında da önemli değişikliklere neden olmuştur. Bu değişiklikler içerisinde yer alan uluslararası eğitim faaliyetleri giderek önem kazanmakta ve uluslararası öğrenci hareketliliği hızla artmaktadır (Yardımcıoğlu vd., 2017, 206). Küreselleşmeyle birlikte yükseköğretim kurumları mevcut koşullara göre yeniden

yapılandırılmaya çalışılmıştır. Dünyada ve Türkiye’de uluslararası öğrenci hareketliliğinin yaygınlaştırılması önemli olanaklar sunmaktadır.

Dış politikada etkilerinin artması, öğrenci hareketliliğinin olduğu ülkelere yönelik olumlu algılar oluşması ve ekonomik faktörler sebebiyle, gelişmiş ülkeler 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren öğrenci değişimi amacıyla yükseköğretim alanında yatırımlar yapmaya başlamışlardır (Tekelioğlu vd., 2012, 192). Gençler için, yurtdışında eğitim almak, fark yaratan önemli bir deneyim haline gelmiştir. Son yıllarda gençler, uluslararası öğrenci hareketliliğine ilişkin politikalara ilgilerini artırmışlardır. Uluslararası öğrenci hareketliliği yurtdışında okumak, yüksek kaliteli eğitime ulaşmak, farklı beceriler edinmek ve yaşam standardını artırmak için bir fırsat olarak görülmektedir.

Başka bir motivasyon kaynağı ise, diğer toplumlarla bilgi alışverişini imkanı sunması ve dil becerilerini geliştirme olanağı sunmasıdır (Unesco, 2020).

Uluslararası öğrenci hareketliliği, son yirmi yılda oldukça istikrarlı bir şekilde artmaktadır. 2018 yılında dünyadaki uluslararası öğrenci sayısının 5,6 milyonu geçtiği görülmektedir. Bu artışta küreselleşme, devlet politikaları, kurum, kuruluş, şahısların etkisinin yanında kendi ülkelerindeki yetersiz eğitim koşullarının olması da etkilidir. 1998 ile 2018 yılları arasında uluslararası ve yabancı yükseköğretim öğrencilerinin sayısı yılda ortalama %4,8 artmıştır (Unesco, 2020). Türkiye’de yükseköğretimin uluslararasılaşması, öğrenci ve öğretim elemanı hareketliliğiyle başlamıştır. Yurtdışına lisansüstü öğrenim için burslu öğrenci gönderilmesi, Bologna süreciyle uyumlaştırılması, Erasmus ve Mevlana değişim programı gibi uygulamalarla yükseköğretimin uluslararasılaşma süreci gelişerek devam etmektedir (Çetinsaya, 2014, 161). Türkiye 2010 yılından sonra üniversitelerin uluslararasılaşma politikasına daha fazla önem vermeye başlamıştır. TÜBİTAK, Milli Eğitim Vakfı, Türkiye Diyanet Vakfı, Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı ve sivil toplum kuruluşları tarafından başlatılan programlar sayesinde Türkiye’de uluslararası öğrenci sayısı gün geçtikçe artmaktadır (Yardımcıoğlu vd. 2017, 209).

Uluslararası öğrenci hareketliliğinin dünyada olduğu gibi Türkiye’de de hızla artmakta olduğu görülmektedir. Uluslararası öğrenci sayılarının giderek artması sebebiyle uluslararası öğrencileri dikkate alan gerek sosyal gerek gerek kültürel program ve projelerin ortaya konulması önem arz etmektedir.

Uluslararası öğrenciler hem gittikleri ülkelerin kültürlerini, ekonomik hayatlarını öğrenmekte hem de o ülkelerin kültürlerine, ekonomilerine katkıda bulunmaktadırlar. Türkiye’de, uluslararası öğrencilerin büyük bir kısmının burslu geldikleri ve devlet kaynaklarının bu alana harcadığı kanısı bulunmaktadır. Bu kanının nedenleri arasında son yıllarda ülkelerindeki karışıklıklar nedeniyle Irak, Suriye ve Afganistan gibi ülkelerden ülkemize göç etmek zorunda kalan insanların sayısının artması ve bu göçlere karşılık gerek siyasi gerekse sosyal medya üzerinden farklı algılar yaratılması yer almaktadır. Eğitim-Öğretim amacıyla ülkemize gelen uluslararası öğrenciler de göçmen gibi algılanmakta ülkeye bir katkısının olmadığını aksine ülkenin kaynaklarının bu öğrencilere harcadığı algısı bulunmaktadır. Bu sebeple bu çalışma, “uluslararası öğrencilerin gittikleri ülkelerin/şehirlerin ekonomilerine katkıları bulunmakta mıdır?” sorusuna cevap armaktadır. Sakarya’da eğitim gören uluslararası öğrencileri kapsayan bu çalışmada, örneklerden elde edilen bilgilerin matematik ve istatistik tekniklerle test edilip genelleme yapılabilmesi için ve evrendeki her varlığın örnekleme girme şansının eşit olduğu tesadüfi örnekleme yöntemlerinden bir olan basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılmaktadır. Anket sorularına verilen yanıtlar SPSS programında değerlendirilip yorumlanmaktadır. Ayrıca uluslararası öğrencilerin ekonomik

katkılarının araştırılması yönüyle de çalışma Türkiye’deki uluslararası öğrenci hareketliliği literatürüne katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Çalışmanın ilk bölümünde, uluslararası öğrenci hareketliliğine dair bilgiler verilirken uluslararası öğrencilere yönelik yapılan çalışmaların ve öğrencilerin buldukları ülke/şehir/ilçe ekonomisine katkılarına yönelik yapılan çalışmaların literatür taraması yapılmaktadır. İkinci bölümde, araştırmanın amacı, kapsamı ve yöntemi ele alınmaktadır. Üçüncü bölümde uluslararası öğrencilerin demografik özellikleri ve Sakarya ili ekonomisine katkısı ele alınarak, öğrencilerin temel ihtiyaçları olan barınma, yiyecek-ıçecek, elektrik-gaz, ısınma, giyim ve iletişim gibi harcamaları ele alınmaktadır. Sonuç ve değerlendirmeler ele alınarak çalışma tamamlanmaktadır.

2. Uluslararası Öğrenci Hareketliliği ve Literatür Taraması

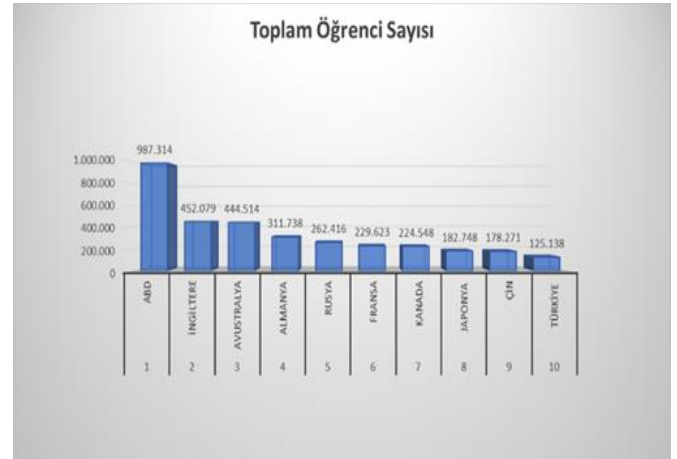
Dünya tarihinden itibaren insanlar eğitim alabilmek için buldukları yerlerden farklı yerlere hareket etmişlerdir. Fakat uluslararası öğrenci hareketliliği İkinci Dünya Savaşı sonrasında ortaya çıkmıştır. Söz konusu olan dönemde yükseköğretim kurumları halka açılmaya ve eğitim piyasalaşmaya başlamaktadır. Uluslararası öğrenci hareketliliği ekonomik, sosyo-kültürel ve nitelikli beyin göçü gibi önemli işlevlere sahiptir (Şeker vd., 2020, 9). Uluslararası öğrenci hareketliliği gerek gelişmiş ülkelere gerek de gelişmekte olan ülkelere, ekonomik gelişme, rekabet gücü ve itibar açısından insan kaynağı imkanı sunmaktadır (Uzuner, 2019, 5).

Uluslararası öğrenci hareketliliği, son yirmi yılda oldukça istikrarlı bir şekilde artmaktadır. 2018 yılında dünyadaki uluslararası öğrenci sayısı 5,6 milyon geçtiği görülmektedir. Bu sayı 2005 yılındaki uluslararası öğrenci sayısının 2,5 katından fazladır. Bu artışta globalleşme, devlet politikaları, kurum, kuruluş, şahısların etkisinin yanında kendi ülkelerindeki yetersiz eğitim koşullarının olması da etkili olmaktadır (Unesco, 2020).

Uluslararası öğrenci hareketliliğinin gelişiminin ülkelere göre dağılımının gösterilmesi de önem arz etmektedir. Unesco’nun 2018 verilerine göre uluslararası öğrencilerin en çok tercih ettiği on ülke Grafik 1’de gösterilmiştir. Buna göre, yaklaşık 1 milyon öğrencinin tercih ettiği ABD ilk sırada yer almaktadır. Türkiye’nin 2010 yılından sonra uyguladığı politikalarla ve yükseköğretim kurumlarının uluslararası öğrenci hareketliliğine uygun şekilde yeniden yapılandırılması sayesinde en fazla tercih edilen on ülke içerisinde yer aldığı Grafik 1’de görülmektedir.

Grafik 1

Uluslararası Öğrencilerinin En çok Tercih Ettiği 10 Ülke

Kaynak: <http://uis.unesco.org/en/uis-student-flow> sitesinden alınan veriler yazarlar tarafından derlenmiştir.

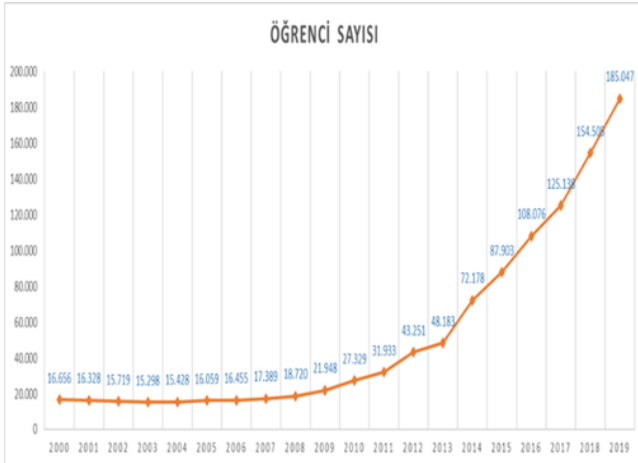
2.1. Türkiye’de Uluslararası Öğrenci Hareketliliği

Yurtdışına lisansüstü öğrenim için burslu öğrenci göndermek, Bologna süreciyle uyumlaştırılması sayesinde Erasmus ve Mevlana değişim programı gibi uygulamalarla yükseköğretimin uluslararasılaşma süreci gelişerek devam etmektedir (Çetinsaya, 2014: 162). Uluslararası öğrencilikle ilgili Türkiye’de ilk kapsamlı ve planlı uygulama, Bağımsız Türk Cumhuriyetlerine yönelik uygulanan ve daha sonrasında kapsamı genişletilen Büyük Öğrenci Projesi (BÖP) olarak karşımıza çıkmaktadır. BÖP, Bağımsız Türk Cumhuriyetlerden ve yakın bağlara sahip olan ülkelerden gelen öğrencilerin Türkiye’de burslu bir şekilde eğitim almasını hedeflemektedir. Türkiye’de uluslararası öğrenci hareketliliğini artırmak ve yönetebilmek için 2010 yılında Yurt Dışı Türkler ve Akrabalar Topluluklar Başkanlığı kurulmuştur. Bu kurum vasıtasıyla 2012 yılı itibariyle Türkiye Cumhuriyeti, verilen bursları “Türkiye Bursları” adı altında bir burs programı başlatmıştır. Başlatılan Türkiye Bursları Programıyla birlikte Türkiye’ye gelen uluslararası öğrenci sayısı yıldan yıla artış göstermiştir (Şeker vd.: 2020). Dünyada uluslararası öğrenci sayısı 1975 yılında 800 bin civarlarında iken, 2010 yılında bu sayı 4 buçuk milyona ulaşmıştır. 2020’li yıllarda 7 buçuk milyona ulaşmış ve bu sayının 2030 yılında 20 milyona ulaşacağı tahmin edilmektedir. Türkiye’de son on yılda, yükseköğretim kurumlarında eğitim alan uluslararası öğrenci sayısında yüzde 75 oranında artış görülmüş ve bunların 25 bini burslu öğrencidir. Türkiye, dünyada en çok uluslararası öğrenciye sahip olan ülkelerden biri haline gelmektedir (<https://www.ytb.gov.tr/uluslararasi-ogrenciler/uluslararasi-ogrenci-hareketliliği>).

Yükseköğretimin uluslararasılaşması bakımından atılan en önemli adımlardan biri de Yüksek Öğretim Kurulunun 2010 yılında merkezi ve zorunlu Yabancı Uyruklu Öğrenci Sınavını (YÖS) kaldırması ve uluslararası öğrenci kabulüne ilişkin usul ve esaslar belirleme konusunda üniversitelere geniş bir yetki tanımış olmasıdır. Uluslararası öğrencilerin Türkiye’deki üniversiteleri tercih etmelerini kolaylaştırması açısından bu karar üniversitelere önemli avantajlar sağlamıştır (Çetinsaya, 2014: 160).

Grafik 2

Türkiye’de Uluslararası Öğrenci Sayıları (2000 - 2019)

Kaynak: <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden alınan veriler yazarlar tarafından derlenmiştir.

BÖP’ün uygulamaya konulduğu 2012 yılından itibaren uluslararası öğrenci sayılarında yaşanan hızlı ve istikrarlı bir artış Grafik 2’de görülmektedir. 2019/2020 eğitim-öğretim yılında uluslararası öğrenci sayısı 185.047 olduğu görülmektedir. Türkiye 2023 yılında uluslararası öğrenci sayısını 250.000’lere ulaştırmayı hedeflemektedir. Koronavirüs sebebiyle eğitimler uzaktan eğitim yöntemiyle gerçekleştirilmesine rağmen 2020/2021 yılında da

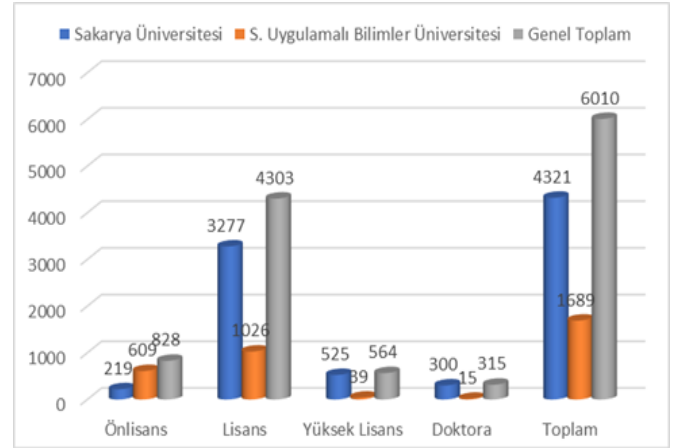
uluslararası öğrencilerin Türkiye’ye ilgilerinin devam ettiği görülmektedir. Bu durum da göstermektedir ki 2023 yılındaki hedef gerçekleştirilebilir hatta aşılabilir hedeflerdir.

2.2. Sakarya’da Uluslararası Öğrenci Hareketliliği

Sakarya ili içerisinde eğitim veren Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitelerinde eğitim gören uluslararası öğrencilerin sayısı 6.010’dur. Bunların yaklaşık olarak %72 si Sakarya Üniversitesinde, %28 ise uygulamalı alanlarda eğitim vermek amacıyla 2018 yılında kurulan Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesinde eğitim görmektedir. Uluslararası öğrenciler, Sakarya Üniversitesinde daha çok lisans ve yüksek lisans alanlarında öğrenim görürken, Uygulamalı Bilimler Üniversitesinde ise daha çok lisans ve ön lisans alanlarında eğitim aldıkları Grafik 3’te görülmektedir. Ön lisans öğrenim alan uluslararası öğrencilerin %73’ü Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesinde, %27’si Sakarya Üniversitesinde eğitim görmekte, lisansta ise öğrencilerin %76’si Sakarya Üniversitesinde, %24’ü Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesinde öğrenim görmektedir.

Grafik 3

Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Birimlerine Göre Uluslararası Öğrenci Sayıları

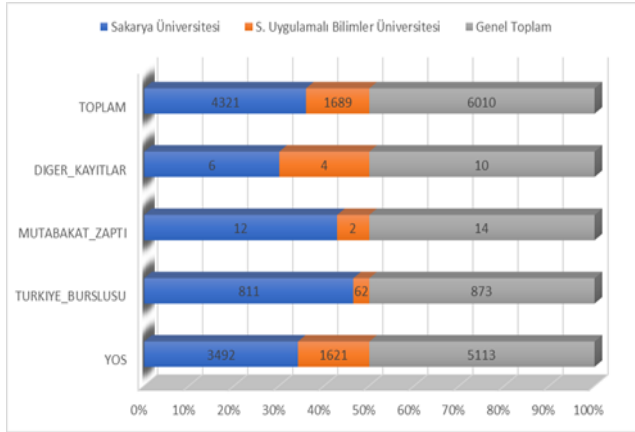

Kaynak: Üniversitelerin Uluslararası Öğrenci Merkezi web sayfalarından elde edilen veriler yazarlar tarafından derlenmiştir.

Sakarya’ya, öğretim amacıyla gelen öğrencilerin önemli bir kısmının devlet destekli burslarla kayıt yaptırdığı düşünülmektedir. Bu sebeple Sakarya’da bulunan her iki üniversiteye kayıt yaptıran öğrencilerin kayıt türlerine göre de ele alınması gerekmektedir. Öğrencilerin üniversiteye kayıt şekilleri Şekil 3’te gösterilmektedir. Her iki üniversiteye burslu olarak kayıt yaptıran öğrenci sayısı toplamda 897 dir. Kayıt yaptıran öğrencilerin sadece %15 burslu öğrenci, %75 ise, diğer şekillerde kendi imkânlarıyla kayıt yaptıran öğrenciler olduğu Grafik 4’te görülmektedir.

Grafik 4

Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Kayıt Türlerine Göre Uluslararası Öğrenci Sayıları

Kaynak: Üniversitelerin Uluslararası Öğrenci Merkezi web sayfalarından elde edilen veriler yazarlar tarafından derlenmiştir.

2.3 Literatür Taraması

Öğrencilerin ekonomik etkileri ve katkıları üzerine birçok çalışma bulunmaktadır. Aynı zamanda uluslararası öğrencilerin sosyokültürel etkileri, yaşadıkları sorunlar vb. gibi konularda da birçok çalışma yapılmıştır. Fakat özellikle uluslararası öğrencilerin buldukları bölgeye ekonomik ve sosyal katkıları ele alan çalışmalar yeterli değildir. Bu çalışma bu yönüyle literatüre katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Bu bölümde ilk olarak uluslararası öğrencilere yönelik yapılan çalışmalar ve daha sonrasında öğrencilerin ekonomik etkisi üzerine yapılan çalışmalar özetlenecektir.

2.3.1 Uluslararası Öğrencilere Yönelik Çalışmalar

Kıroğlu vd., (2010), Türkiye'deki bir üniversitenin eğitim fakültesinde öğrenim alan uluslararası öğrencilerin sosyokültürel ve ekonomik anlamda yaşadıkları sorunları araştırmayı amaçlamışlardır. Bu amaç doğrultusunda sosyokültürel ve ekonomik insan ilişkileri, ekonomik sorunlar, barınma, ev özlemi, yemek, giyim ve gelenek-görenek başlıkları altında incelenmiştir. Araştırmaya 7 farklı ülkeden 15 uluslararası öğrenci katılmıştır. Araştırmada veri toplama yöntemi olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Uluslararası öğrencilerin sosyokültürel ve ekonomik sorunlarına ilişkin görüşlerin analiz edilmesine betimsel analiz yaklaşımı kullanılmıştır. Çalışmada uluslararası öğrencilerin ülkelerinin kültürleriyle Türk kültürünün benzerlik göstermesi nedeniyle Türkiye'de önyargı ya da dışlanma ile karşılaşmadıkları belirlenmiştir. Ayrıca, uluslararası öğrencilerin sadece ailelerinden destek aldıklarını ve ailelerinden gelen paranın yetersiz kaldığı belirtilmiştir. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu aile ve memleket özlemi çektikleri belirlenmiştir.

Beltekin ve Radmard (2013), Ankara Üniversitesi'nde 2010-2011 yılında öğrenim gören lisansüstü öğrencilerin üniversitenin akademik iklimine, akademik süreçlere, fiziksel ortama ve üniversitenin akademik niteliğine ilişkin görüşlerini saptamayı amaçlamışlardır. Araştırma evreninden "uygun örnekleme yöntemi" ile seçilen 119 öğrenci, araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda elde edilen yüzde ve frekanslara göre; öğrencilerin akademik yaşantı alt boyutlarına göre olumlu bulma derecesi farklılaşmaktadır. Alt boyutların genelinde, grubun yargısı olumludur. Grup, öğretim elemanlarına yönelik "ilgi", "yardım" ve "iletişim" ile "yeterli materyal kullanma", "etkili öğretim yöntemlerini kullanma", "adil ve tarafsız değerlendirme" konularında olumsuz yargılara sahiptir. Üniversitenin; kütüphane" ve "bilgisayar, internet,

vb. hizmetlerin yetersiz olduğuna, "mesleki gelişim" ve "eğitimin niteliği" konularında ise olumlu bir algı içerisinde olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Musaoglu (2016), Türkiye'ye üniversite öğrenimi için gelen uluslararası öğrencilerin uyum süreci, bu süreçte yaşadıkları sorunlar, bu sorunlarla nasıl başa çıktıklarını araştırmıştır. Araştırma bir nitel araştırma olup kişilerin deneyimlerini incelediği için bir fenomenoloji çalışması olarak yürütülmüştür. Araştırmanın katılımcıları İstanbul'daki bir özel üniversitenin hazırlık öğrencilerinden oluşan beş kişilik bir gruptan oluşmaktadır. Çalışmada nitel araştırmalarda en çok kullanılan veri toplama yöntemlerinden biri olan görüşme yöntemi kullanılmış ve öğrencilerle yapılan görüşmeler kendilerinin izinleri doğrultusunda ses kaydına alınmıştır. Çalışmanın sonucunda ise, öğrencilerin güzel bir gelecek beklentisi içerisinde olduklarını ve bu beklentilerin onlara burada motivasyon kaynağı olduğu, öğrenciler bir problem yaşadığında bu problemleri aileleri ve ülkesindeki arkadaşlarıyla çözmeye çalıştıklarını ve yeni gelecek öğrencilere verecekleri ilk tavsiyenin Türkçe öğrenerek Türkiye'ye gelmek olduğunu ortaya koymuştur.

Nkoko (2016), çalışmasına 10'u Afrikalı, 10'u Balkan ülkelerinden ve 10'u ise Asya bölgesinden olmak üzere 30 uluslararası öğrenci katılmıştır. Çalışmasında öğrenci göçünü sağlayan faktörleri incelemiş ve öğrencilerin birçoğu burs imkânı elde ettiği için ve çok azı Türkiye'yi sevdiği için geldiğini ve gelen öğrencilerin büyük çoğunluğu yeni bir kültür tanıma fırsatı ve farklı insanlarla iletişim kurma fırsatını elde ettiklerini ifade etmiştir.

Yardımcıoğlu vd.,(2017), uluslararası öğrencilerin adaptasyon sorunları üzerinde önemle durulması gerektiğini vurgulamaktadırlar. Çalışma, Sakarya Üniversitesi'nde eğitim alan uluslararası öğrenciler örneği üzerinden sosyoekonomik problemleri tespit etmeyi amaçlamaktadır. Çalışmada anket ve yarı yapılandırılmış mülakat tekniğinden yararlanılmıştır. Öğrencilerin Türkiye'yi seçme nedenleri ve daha sonrasında sosyokültürel ve ekonomik sorunları araştırılmıştır. Çalışmada öğrencilerin arkadaşlık, sağlık, kültürel, ekonomik, psikolojik, akademik ve sosyal sorunlarla ilgili yaşadığı problemlere yönelik çözüm önerileri sunulmuştur.

Ghanbary (2017), öğrencilerin eğitim hayatı boyunca yaşadıkları sosyo- kültürel ve psikolojik adaptasyon sorunlarını, adaptasyon dönemi içerisinde uluslararası öğrenciye etkileyen faktörleri ve eğitim hayatı dışındaki yaşam koşulları da dikkate alınarak öğrencilerin memnuniyet düzeylerini, ihtiyaç ve sorunları tespit etmeyi amaçlamıştır. 2015-2016 eğitim ve öğretim yılında Hacettepe Üniversitesi'nde lisans ve lisansüstünde eğitim almakta olan 1919 uluslararası öğrenciye anket yapılmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerin büyük bir çoğunluğunu Endonezya, Azerbaycan, İran'dan gelen erkek oluşturmaktadır. Bu öğrencilerin Türkçe bildiği tespit edilmiştir. Çalışmada öğrencilerin, eğitim dili farklılığı nedeniyle dersleri anlamakta zorluk çektikleri, buna karşın Türkiye'de ve Hacettepe üniversitesinde eğitim almaktan memnun oldukları, öğrencilerin eğitimi tamamladıktan sonra ülkelerine dönmeyi planladıkları ifade edilmiştir.

Alagöz ve Geçkil (2017) çalışmalarında yabancı uyruklu öğrencilerin yaşadıkları sorunları ortaya koymayı amaçlamaktadır. Çalışma, Konya ilinde eğitim gören uluslararası öğrencilerini kapsamaktadır. Çalışmaya 109 uluslararası öğrenci katılmıştır. Çalışmada, uluslararası öğrencilerin sosyo-kültürel hayata uyum, yemek kültürlerindeki farklılıklar ve dil öğrenme süreci ile ilgili yaşadıkları problemlerin çözümüne yönelik bir detaylı bir koordinasyon ekibi olması gerektiği ifade edilmiştir.

Sağır (2020) çalışmasında dini başa çıkma, yaşam memnuniyeti ve kültürleşme arasındaki ilişkiyi ortaya koymayı amaçlamıştır. Farklı ülkelerden Türkiye'ye gelen 224 uluslararası öğrenciye anket

yapılmıştır. Çalışmada, Dini Başa Çıkma Ölçeği, Yaşam Memnuniyet Ölçeği, İki Kültürlü Kimlik Entegrasyonu Ölçeği kullanılmıştır. Anket yardımıyla elde edilen verilerin sonuçlarına göre katılımcıların 65'i kadın, 159 erkek ve yaş ortalamalarının 22.84 olduğu belirtilmiştir. Çalışmanın sonucunda, kültürel uyum ve dini başa çıkma arasında olumlu bir anlamlı ilişki olduğu ve yaşam memnuniyeti ve dini çatışma arasında negatif anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Firang (2020) çalışmasında, COVID-19 ile ilgili yapılan sosyal hizmet araştırmalarının göz ardı ettiği en savunmasız nüfus gruplarından birinin uluslararası öğrencilerin olduğu ifade edilmiştir. Medya kaynakları, akademik literatür ve yazarın uluslararası öğrencilerle etkileşimlerinden yararlanan bu çalışma, uluslararası öğrencilerin bu salgın sırasında daha savunmasız olduğunu ileri sürmektedir. Çalışma, sosyal hizmetin genel olarak pandeminin etkisini nasıl azaltabileceğine dair bütünsel anlayışa katkıda bulunmaktadır.

Nguyen ve Balakrishnan (2020) çalışmalarında Avustralya Hükümetinin, uluslararası öğrencilere, bu öğrencilerin akıl sağlığı, mali zorluklar, sömürü ve evsizlik riski ile ilgili olarak karşılaştıkları zorluklara rağmen, COVID-19 salgını sırasında yeterli desteği sağlamayı reddetmesini tartışmaktadır. Çalışma sonuçları Avustralya Hükümetinin, yalnızca uluslararası öğrenciler için değil, aynı zamanda Avustralya uluslararası eğitim sektörünün yararı için de daha iyi destek vermeleri gerektiğini ifade etmektedir.

2.3.2. Yükseköğretim Öğrencilerinin Harcamalarına İlişkin Çalışmalar

Wilson (1975) öğrencilerin yerel ekonomiye katkılarını araştırdığı çalışmasında, öğrencilerin yıllık 6.400 \$ harcama yaptığını ve toplam harcamanın 25 207 814 \$ olduğunu tespit etmiştir.

Bleaney vd. (1992) gelir ile harcama ilişkisini araştırdıkları çalışmalarında, öğrencilerin harcamaları içerisinde barınma (%28) ve gıda (%17) en çok paya sahip olduğu belirlenmiştir.

Aydemir (1994) Türkiye'de üniversitelerin katkılarını ele aldığı çalışmasında Karadeniz Teknik Üniversitesinin bölgeye ve Trabzon iline yaptığı katkıları hızlandıran etkisiyle ele almıştır.

Tuğcu (2004) çalışmasında Nevşehir Üniversitesinin 278 personel istihdam ettiğini ve üniversitenin Nevşehir ili ekonomisine 13.646.000 TL'lik bir katkı sağladığını ortaya koymuştur.

Kaşlı ve Serel (2008) çalışmalarında 2006-2007 yılında Gönen Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin 3.622.950 TL'lik bir harcama yaptığını tespit etmişlerdir. Öğrencilerin harcama kalemleri içerisinde barınma, ısınma, elektrik-su-tüp gaz ve iletişim yer almaktadır.

Çayın ve Özer (2015) çalışmalarında, Muş Alparslan Üniversitesinin 894 personel istihdam ettiğini ve il ekonomisine katkısının 40.662.570 TL olduğunu ortaya koymuşlardır. Ayrıca öğrencilerin ortalama tüketim eğiliminin %97,1 olduğunu tespit etmişlerdir.

Aydın vd. (2016) çalışmalarında Manyas Meslek Yüksekokulu'nun, öğrencilerinin aylık ortalama harcamalarının 723,11 TL olduğu tespit edilmiştir. Meslek yüksekokulunun istihdam ettiği personel ve diğer kurumsal harcamalar da eklediğinde meslek yüksekokulunun yerel ekonomiyeye katkısının 5.024.998 TL olduğu ortaya koymuşlardır.

Durmuş ve Naimoğlu (2018) çalışmalarında Hendek Meslek Yüksekokulu 2017-2018 yılında eğitim gören kiralık evde, aile evinde ve yurttan kalan öğrencilerin harcama kalemleri değerlendirilmiştir. Anket yardımıyla elde edilen veriler SPSS yardımıyla analiz edilmiştir. Çalışmada öğrencilerin Hendek ili ekonomisine 3.065.000 TL'lik bir katkı sağladığı ortaya koyulmuştur. Ayrıca öğrencilerin harcamalarında konaklama türlerine göre farklılıklar tespit edilmiştir.

Literatür özetlerine bakıldığında genel olarak Türk öğrenciler üzerine çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Türk öğrencilerin

yaptıkları harcamaların buldukları yere ekonomik katkı sağladıkları görülmektedir. Fakat son yıllarda ülkemize gelen uluslararası öğrencilerin harcamalarına yönelik çalışmalar yeterli düzeyde değildir. Uluslararası öğrencilere yönelik yapılan çalışmalar, öğrencilerin yaşadıkları problemler, sosyokültürel etkiler vb. konuları ele almaktadır. Özellikle uluslararası öğrencilerin ekonomik katkılarının ortaya koyan çalışmalara rastlanmamaktadır. Bu çalışma bu yönüyle literatürdeki eksikliği tamamlamayı amaçlamaktadır.

3. Yöntem

3.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, "uluslararası öğrencileri gittikleri ülkelerin/şehirlerin ekonomilerine katkıları bulunmakta mıdır?" sorusuna cevap aramaktır. Ayrıca uluslararası öğrencilerin ekonomik katkılarının araştırılması yönüyle de çalışma Türkiye'deki uluslararası öğrenci hareketliği literatürüne katkı sağlanmayı amaçlamaktadır.

3.2. Araştırmanın Motivasyonu

Bu çalışmanın yapılmak istenmesindeki motivasyon kaynağı, Türkiye'deki, uluslararası öğrencilerin büyük bir kısmının burslu geldiği düşünülmekte ve devlet kaynaklarının bu alana harcandığı kanısı bulunmaktadır. Bu kanının nedenleri arasında son yıllarda ülkelerindeki karışıklıklar nedeniyle Irak, Suriye ve Afganistan gibi ülkelerden ülkemize göç etmek zorunda kalan insanların sayısının artması ve bu göçlere karşılık gerek siyasi gerekse sosyal medya üzerinden farklı algılar yaratılması yer almaktadır. Türkiye'de uluslararası öğrencilere ilişkin göçmen algısının yanı sıra bu öğrencilerin ülkemize hiçbir katkılarının olmadığı aksine bu öğrencilere yönelik devletimizin harcama yaptığı dolayısıyla kaynaklarımızı tükettiklerine yönelik algılar da bulunmaktadır. Bu sebeple bu çalışma uluslararası öğrencilerin ülke ekonomisine yük mü olduğunu, yoksa katkı mı sağladığını tespit etmeyi amaçlamaktadır.

3.3. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada, veri toplama aracı olarak çok sayıda kişiye ulaşmayı gerektiren çalışmalar için ideal bir veri toplama yöntemi olan anket uygulaması tercih edilmiştir. Sakarya'da eğitim gören uluslararası öğrencileri dikkate alan bu çalışmada, örneklerden elde edilen verilerin matematiksel ve istatistiksel tekniklerle sınıp genelleme yapılabilmesi genelleme ve evrendeki her varlığın örnekleme girme şansı eşit olduğu tesadüfi örnekleme yöntemlerinden bir olan basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılacaktır. Kaşlı ve Serel'in (2008) oluşturduğu anket sorularından yararlanılmıştır. Anket sorularına verilen yanıtlar SPSS Statitics 22. programında değerlendirilip yorumlanacaktır. Çalışmanın yapıldığı dönem aralığında pandemi nedeniyle ülkelere dönmek zorunda kalan öğrenciler olması nedeniyle bu dönemde 2000-2500 arasında öğrenci Sakarya'da kalıp eğitimine devam ettiği tahmin edilmektedir. Bu sebeple Basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle yapılan ankette örneklem büyüklüğü %5 hata ve %95 güven seviyesi temel alınarak, ana kitleyi temsil yeterliliği 224 olarak belirlenmiştir. 2021 yılı Mayıs- Ağustos ayları arasında yapılan çalışmaya 45 farklı ülkeden 233 öğrenci katılmış bunların 227'si geçerli bulunarak SPSS programıyla analiz edilmiştir.

4. Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde ankete katılan öğrencilerin genel özellikleri, gelirleri, barınma, gıda, ısınma, giyim ve iletişim giderleri ele alınmaktadır

Öğrencilerin demografik özellikleri Tablo.1'de sunulmaktadır. Buna göre çalışmaya katılan öğrencilerin %28,6'sı kadın, %71,4'ü

erkek olup bunların %20'si evli %80'i bekâr öğrencilerden oluşmaktadır. Yaş grupları değerlendirildiğinde, öğrencilerin %28,2'sinin 17-20 yaş grubunda %58,1'inin ise 21-30 yaş gruplarında yer aldığı görülmektedir. Çalışmaya katılan öğrencilerin %85,5'i Sakarya Üniversitesinde ve %14,5'i Uygulamalı Bilimler Üniversitesinde eğitim görmekte ve bunların %60'ı lisans öğrencisidir. Öğrencilerin %80'i birinci öğretimde eğitim almaktadır. Çalışmaya katılan öğrencilerin yaklaşık olarak %75'i kiralık evde, %25'i KYK / Özel Yurtta kalmaktadır. Anket katılan öğrencilerin büyük bir kısmının Sakarya'daki üniversiteleri tavsiye üzerine ve üniversitelerin başarılı olması sebebiyle terci ettiği görülmektedir.

Tablo 1
Öğrencilerin Genel Özellikleri

Göstergeler		Sayı (227)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	65	28,6
	Erkek	162	71,4
Medeni Durum	Bekâr	183	80,6
	Evli	44	19,4
Yaş Durumu	17-20	64	28,2
	21-30	132	58,1
	31-45	31	13,7
Üniversite	Sakarya Üniversitesi	194	85,5
	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi	33	14,5
Eğitim Düzeyi	Ön Lisans	26	11,5
	Lisans	136	59,9
	Yüksek Lisans	36	15,9
	Doktora	29	12,8
Program	1.öğretim	202	89,0
	2.öğretim	25	11,0
Sakarya'da ikamet Yeri	Kiralık Ev (eşyalı)	100	44,1
	Kiralık Ev	67	29,5
	KYK	39	17,2
	Özel Yurt	18	7,9
	Diğer	3	1,3
Sakarya'yı tercih nedeniniz?	Yakın Olduğu İçin	31	13,7
	Tavsiye Üzerine	82	36,1
	Okulun Fiziki Olanakları	1	0,4
	Doğal Ortamın Güzelliği	15	6,6
	Eğitim-Öğretimdeki Başarısı	85	37,4
	Başvurduğum Yerler Arasından Rast geldiği İçin	13	5,7
Sakarya'yı arkadaşlarınıza tavsiye etmeyi düşünür müsünüz?	Kesinlikle Tavsiye ederim	105	46,3
	Tavsiye ederim	103	45,4
	Kararsızım	13	5,7
	Kesinlikle Tavsiye Etmem	6	2,6

Kaynak: Veriler tarafımızdan derlenmiştir.

Sakarya'yı %95 oranında tavsiye eden uluslararası öğrencilerin Sakarya'da aldıkları eğitimden ve sosyal hayattan memnun oldukları söylenebilir.

Tablo 2
Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Ülkelerine Göre Dağılımları

ÜLKELER	Sayı	Yüzde
KAZAKİSTAN	20	8,8
SURİYE	20	8,8
YEMEN	18	7,9
AFGANİSTAN	18	7,9
SUDAN	12	5,3
IRAK	11	4,8
ÖZBEKİSTAN	11	4,8
KOSOVA	8	3,5
ARNAVUTLUK	8	3,5
SOMALİ	7	3,1
FİLDİŞİ SAHİLİ	7	3,1
SİERRA LEONE	6	2,6
TACİKİSTAN	5	2,2
GİNE	5	2,2
BANGLADESH	5	2,2
NİJER	5	2,2
TÜRKMENİSTAN	5	2,2
MORİTANYA	4	1,8
ÇAHD	4	1,8
GİNE BİSAU	4	1,8
AZERBAYCAN	4	1,8
ENDONEZYA	3	1,3
MAKEDONYA	3	1,3
MALİ	3	1,3
KIRGISİSTAN	3	1,3
MADAGASKAR	3	1,3
PAKİSTAN	2	0,9
SİRBİSTAN	2	0,9
MİSİR	2	0,9
MOĞALİSTAN	2	0,9
GÜRCİSTAN	2	0,9
HİNDİSTAN	2	0,9
MOZAMBİK	2	0,9
GANA	2	0,9
RUSYA	1	0,4
ARAKAN	1	0,4
YUNANİSTAN	1	0,4
ÜRDÜN	1	0,4
KARADAĞ	1	0,4
TANZANYA	1	0,4
CEZAYİR	1	0,4
BOSNA-HERSEK	1	0,4
MALEZYA	1	0,4
CİBUTİ	1	0,4

Kaynak: Veriler yazarlar tarafından derlenmiştir.

Araştırmaya Kazakistan'dan ve Suriye'den 20, Afganistan'dan ve Yemen'den 18, Sudan'dan 12, Irak ve Özbekistan'dan 11 uluslararası öğrenci katıldığı Tablo 2'de görülmektedir.

Bu çalışmada öğrencilere Sakarya ilinde katlandıkları maliyetler ile ilgili görüşleri de sorulmuştur. Tablo 3'de görüldüğü gibi, ankete katılan öğrencilerin %45'i katlandıkları maliyetlerin yüksek, %35'i ise uygun bulduklarını ifade etmişlerdir. Uluslararası öğrencilere barınma maliyetleri ile ilgili görüşleri sorulmuş ve öğrencilerin %55'i barınma maliyetlerin yüksek olduğunu belirtmişlerdir. Bu verilerden hareketle Gerçekten de Sakarya'da yaşam maliyetleri uluslararası öğrenciler için yüksektir. Sakarya'ya eğitim görmek için gelen öğrencilerin sadece %15'inin Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar

Başkanlığı (YTB) burslusu olduğu bilinmektedir. YTB'li öğrenciler isterlerse KYK yurtlarına kayıt yaptırabilirler. Kayıt yaptıranlar KYK ücretlerini ödemek zorundadırlar. Eğer öğrenciler isterlerse özel eve de çıkabilirler. Bu durumda bu öğrencilere kira yardım bedeli verilmektedir. Fakat burslu olmadan diğer yollarla kayıt yaptıran uluslararası öğrencilerin KYK yurtlarına kayıt yaptırabilmeleri çok zor olmaktadır. Bu sebeple eşyalı veya eşyasız kiralık dairelerde ya da özel yurtlarda kalmaları gerekmektedir. Bazı özel yurtlar özellikle uluslararası öğrencileri almamayı ya da alacaksa da bir yıllık kira bedelini peşin istemeyi tercih etmektedirler. Bu durumda da bu öğrenciler özel yurtları tercih etmemektedirler. Eşyalı veya eşyasız kiralık evlerde ev sahipleri öncelikli olarak yerli öğrencileri tercih etmekte ve uluslararası öğrenciye ev vereceklerse de yerli öğrencilere göre şartları daha ağır tutmaktadırlar. Genelde uluslararası öğrencilerin kaldıkları eşyalı evler için öğrencilerden bir kira bedeli kadar hizmet bedeli, iki kira bedeli depozito ve en az dört aylık kira bedeli de peşin olarak istenmektedir. Bazı apart tarzı konaklama tesisleri de eşyalı ve her şey dâhil kiraya verdikleri daireleri için uluslararası öğrencilerden bir kira bedeli kadar emlakçı hizmeti, depozito ve sayısına göre kira tutarı istemekte veya yerli öğrenciyi göre biraz daha fazla kira bedeli istemektedirler. İmtiyaz sahiplerinin uluslararası öğrenciler noktasında muhatap bulamamaları, herhangi bir aksilik durumunda öğrencilere ulaşamamaları ve diyalog kuramamaları gibi nedenlerle bu şartları istedikleri düşünülmektedir.

Tablo 3
Sakarya'daki Yaşam Maliyetlerine İlişkin Öğrencilerin Algıları

Göstergeler		Sayı (227)	Yüzde (%)
Sakarya'da öğrenci maliyeti, diğer illere göre nasıldır?	Çok yüksek	11	4,8
	Yüksek	93	41,0
	Aynı	79	34,8
	Düşük	41	18,1
	Çok Düşük	3	1,3
Sakarya'da barınma maliyetlerini (ev kirası, pansiyon ücreti v.b.) değerlendirir misiniz?	Çok yüksek	30	13,2
	Yüksek	94	41,4
	Aynı	95	41,9
	Düşük	7	3,1
	Çok Düşük	1	,4

Kaynak: Veriler yazarlar tarafından derlenmiştir

Çalışmaya katılan uluslararası öğrencilere üniversitelere kayıtları nasıl gerçekleştirdikleri sorulmuştur. Öğrencilerin %38'i YTB'yle kayıt yaptırdığını, %62'si ise YÖS ve başarı puanıyla kayıt yaptırdığını ifade etmişlerdir. Öğrenciler "kayıt yaptırırken destek aldınız mı? Aldıysanız kimlerden ve hangi şartlarda destek aldınız" sorusuna %33'ü YTB'den, %30'u Diğer (arkadaş, akraba) %18 Uluslararası Öğrenci Dernekleri Federasyonundan (UDEF) destek aldığını ve %21'i ücret karşılığında destek aldığını ifade etmişlerdir. Bu oranın çok daha yüksek olduğu tahmin edilmektedir. Fakat dipnotta belirtilen nedenlerden dolayı daha düşük olarak görülmektedir.

Tablo 4
Uluslararası Öğrencilerin Üniversiteye Kayıt Süreci

Göstergeler		Sayı (227)	Yüzde (%)
Sakarya Üniversitesi/ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'ne nasıl kayıt yaptırdınız?	YÖS Puanı	52	22,9
	YTB	86	37,9
	Başarı Puanı	88	38,8
	Diğer	1	4
Üniversitelere kayıt yaptırırken herhangi kurum ve kuruluştan destek aldınız mı? Aldıysanız hangi kurum ve kuruluştan destek aldınız?	YTB	75	33,0
	UDEF	40	17,6
	Danışmanlık Şirketi	34	15,0
	Sivil Toplum Kuruluşları	8	3,5
	Diğer	70	30,8

Ankete katılan öğrencilerin %41,9'nun aylık yiyecek içecek masraflarının 501-750 TL arasında olduğu ve yiyecek içecek yapılan öğrenci başına harcamanın 583,14 TL olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin % 29,1'inin aylık barınma ihtiyacının 501-750 TL arasında olduğu tespit edilmiştir. Bir öğrencinin en önemli ihtiyaçlarından biri olan barınma için yaptığı ortalama aylık harcamanın 682,5 TL olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin %34'ü elektrik-su-tüp- gaz için yaptıkları aylık ortalama harcamanın 250 TL'den az olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrenciler elektrik-su-tüp- gaz için aylık ortalama 212,5 TL'lik bir harcama yapmaktadırlar. Öğrencilerin % 26,4'ünün yaptıkları ortalama giyim harcamasının 81-100 TL arasında olduğu görülmektedir. Öğrenciler giyim için aylık ortalama 69 TL'lik bir harcama yapmaktadırlar. Öğrencilerin %51,1'inin ısınma harcaması 51-150 TL aralığında olmaktadır. Isınma için aylık ortalama 123,8 TL'lik bir harcama yapmaktadırlar. İletişim için aylık ortalama 53,6 TL'lik bir harcama yapmaktadırlar. Bir öğrencinin temel ihtiyaçları karşılamak için yaptığı aylık ortalama harcama tutarı 1930 TL olarak tespit edilmiştir. Sakarya Üniversitesi'nde kayıtlı bulunan 6000 uluslararası öğrenciden yaklaşık olarak 5000'i aktif olarak eğitimlerine Sakarya'da devam etmektedir. Bu öğrencilerin Sakarya İlinin ekonomisine yukarıdaki hesaba göre aylık ekonomik katkılarının 9.650.000 TL, yıllık (10 ay) ekonomik katkılarının ise 96.500.000 TL olduğu saptanmıştır. Sakarya'ya eğitim almak için gelen öğrencilere ilk olarak Türkçe eğitimi verilmektedir. Öğrencilerin yaklaşık %82'si TÖMER, SADEM veya diğer kuruluşlarda verilen Türkçe eğitimini ücretli şekilde aldıklarını diğerleri ise kendi çalıştıklarını ya da ücretsiz şekilde STK'larda veya Öğrenci Topluluklarında eğitim aldıklarını ifade etmişlerdir. A1, A2 ve B1 olmak üzere en az üç kur peşin ödemekte olan 186 öğrenci ortalama olarak dil eğitimi için 558.000 TL bir ödeme yapmaktadır. Bu verilerden hareketle öğrencilerin temel ihtiyaç ve dil eğitim harcamaları için yılda 100.000.000 TL'den fazla harcama yapmakta olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 5
Öğrencilerin Aylık Ortalama Geliri ve Harcamalarının Gösterimi

Göstergeler	Sınıflanmış Gruplar ¹	Sayı (227)	Yüzde (%)	
Öğrencilerin Aylık Ort. Geliri	0-500 TL	55	24,2	
	501-700TL	31	13,7	
	701-1000TL	54	23,8	
	1001-1400TL	48	21,1	
	1400 TL ve Üstü	39	17,2	
Türkçe eğitimi aldınız mı? Alıyorsanız Ne kadar ücret ödediğinizi yazar mısınız?	Evet Aldım, Ödeme Yaptım	122	53,7	
	Evet Aldım, Fakat YTB Ödedi	64	28,2	
	Hayır Almadım	41	18,1	
Öğrencileri Ulaşım İçin Yaptıkları Aylık Ort. Harcama	250 TL den az	162	71,4	
	250-499 TL	47	20,7	
	500-749 TL	9	4,0	
	750 TL ve Üstü	9	4,0	
Yiyecek-içecek için aylık ortalama ne kadar harcıyorsunuz?	0-500 TL	75	33,0	
	501-750 TL	95	41,9	
	751-1000 TL	39	17,2	
	1001-1500 TL	9	4,0	
1500 TL üstü	9	4,0		
	Öğrencilerin Barınma İçin Yaptıkları Aylık Ort. Harcama	0-500 TL	65	28,6
	501-750 TL	66	29,1	
	751-1000	47	20,7	
1001-1500	28	12,3		
	1500 TL üstü	21	9,3	
	Öğrencilerin Elektrik-su-gaz İçin Yaptıkları Aylık Ort. Harcama	250 TL den az	130	57,3
		250-499 TL	77	33,9
500-749 TL		19	8,4	
1000 TL ve üstü		1	,4	
Öğrencilerin Giyim İçin Yaptıkları Aylık Ort. Harcama	0-15 TL	15	6,6	
	16-40 TL	15	6,6	
	41- 60 TL	52	22,9	
	61-80 TL	45	19,8	
	81-100 TL	60	26,4	
	100 TL üstü	40	17,6	
Öğrencilerin İletişim İçin Yaptıkları Aylık Ort. Harcama	0-15 TL	6	2,6	
	16-40 TL	58	25,6	
	41- 60 TL	73	32,2	
	61-80 TL	68	30,0	
	81-100 TL	11	4,8	
	100 TL üstü	11	4,8	
Öğrencilerin Isınma İçin Yaptıkları Aylık Ort. Harcama	50 TL den az	48	21,1	
	51-150 TL	116	51,1	
	151-400 TL	55	24,2	
	401-599TL	3	1,3	
	600 TL üstü	5	2,2	

Kaynak: Veriler yazarlar tarafından derlenmiştir.

Türkiye’de eğitim gören uluslararası öğrenci sayısı 2020 yılında 200.000 geçtiği T. C. Cumhurbaşkanlığı tarafından açıklanmıştır. Bu veriden hareketle danışmanlık şirketi, emlak masrafları ve harç ödemelerini hesaba katmasak bile öğrencilerin aylık harcamaları üzerinden basit bir hesaplama yaparsak, Bu veriden hareketle danışmanlık şirketi, emlak masrafları hesaba katmasak bile öğrencilerin aylık harcamaları üzerinden basit bir hesaplama yaparsak, Türkiye’de eğitim gören uluslararası öğrencilerin temel

ihtiyaçları için yaptıkları yıllık harcamanın (1930x200.000x10ay) 3.860.000.000 TL olduğu tespit edilmiştir. Türkiye’de eğitim gören uluslararası öğrenci sayısı 2020 yılında 200.000 geçtiği Cumhurbaşkanı tarafından açıklanmıştır. Diğer harcamaların da dâhil edilmesi durumunda uluslararası öğrencilerin toplam harcamalarının Şehrin ekonomisine dolayısıyla ülke ekonomisine önemli katkıları olacaktır. Keza bu öğrencilerin harcamalarının kaynağı Türkiye’ye getirdikleri dövizlerdir. Destek aldığını belirten öğrencilerin kayıt desteği olarak 152. 771,45 TL verdikleri, bu paranın 145.826,36(17.456,5 \$)’lik kısmını dolar olarak verdikleri ve toplam kayıt desteğinin %95,5’inin dolar cinsinden ödedikleri tespit edilmiştir. Üniversite kayıt türleri oranının yer aldığı Tablo 4’e bakılacak olursa öğrencilerin yaklaşık olarak yüzde 62’ sinin YTB burslu kayıt yaptırmadıkları ve diğer desteklerle kayıt yaptırdıkları görülecektir. Buradan hareketle öğrencilerin büyük bir kısmının danışmanlık şirketleri vasıtasıyla kayıt yaptırdıklarını ifade edebiliriz. Bu bağlamda uluslararası öğrenci hareketliğinin bölgeye ekonomik katkısının yanında ülkeye döviz girmesine de katkı sağladığını ve öğrenci hareketliği ekonomisinin çok daha yüksek seviyelerde olduğu ifade edilebilir.

5. Sonuçlar ve Değerlendirme

Çalışmada uluslararası öğrencilerin temel ve eğitim harcamalarına yönelik araştırma yapılarak Sakarya İli ekonomisine katkıları araştırılmıştır. Bu amaçla da literatür taraması yapılarak uluslararası öğrencilerin buldukları bölgeye katkıları incelenmiştir. Literatürde ortaya koyulan uluslararası öğrencilerin buldukları bölgeye kültürel ve sosyal katkılarının yanı sıra bu çalışmayla ekonomik katkısı da detaylı bir şekilde ele alınmıştır.

Yapılan araştırmadan ortaya çıkan sonucu değerlendirdiğimizde uluslararası öğrencilerin ülkemiz kültürel gelişimine, dış ticaret hacmine, uluslararası tanıtımına ve diplomatik olarak uluslararası diplomaside yer tutmasına katkı sağladığını söyleyebiliriz. Çalışma kapsamında yapılan ankette sonuçlarına göre bir öğrencinin temel ihtiyaçları karşılamak için yaptığı aylık ortalama harcama tutarı 1930 TL olarak tespit edilmiştir. Sakarya’da üniversitelere kayıtlı aktif uluslararası öğrenci sayısı yaklaşık olarak 5000’ dir. Öğrencilerin giderleri kişi sayısı ile çarpılarak hesaplandığında aylık Sakarya ekonomisine katkısı yıllık olarak 100.000.00 TL’den fazla olduğu belirlenmiştir.

Aylık standart harcamaların dışında harç ücreti, danışmanlık ve emlak şirketlerine ödenen ücretlerde dikkate alındığında uluslararası öğrencilerin ülkemize çok ciddi rakamlarda ekonomik girdi sağladığı görülmektedir. Uluslararası öğrencilerin harcama kalemleri Türkçe eğitimi, harç, danışmanlık, barınma, ulaşım, iletişim, gıda ve giyim olarak ortaya çıkmaktadır. Ortaya çıkan rakamlar dikkate alındığında toplumda oluşan uluslararası öğrencilerin ülkemizin ekonomik kaynaklarından yararlanarak ülke ekonomisine yük olduğu algısının doğru olmadığı söylenebilir. Türkiye’de yürütülen uluslararası öğrenci politikası batı ülkelerine kıyasla geride olduğu iddia edilmesine rağmen grafik 1’de de görüleceği gibi uluslararası öğrenci sayısı bakımından dünyada ilk 10’a girmeyi başardığı, özellikle 2010 yılından sonra kültürel, ticari, diplomatik kazanımların yanında gelir de elde etmeye başladığı görülmektedir.

Gelecekte uluslararası öğrencilere yönelik yapılacak çalışmaların başında uluslararası öğrencilerin ülkemizin dış ticaret potansiyeline yaptığı katkı gelmelidir. Bu bağlamda yapılan çalışmalara baktığımızda, üniversiteler, ticaret odaları, meslek kuruluşları ve STK’lar Genç Ticaret Köprüsü, Pazar Elçileri, Ticaret Elçileri vb. projeler yürütmekte, uluslararası öğrencilerin kültürel zenginliği, dil yeteneği ve akademik birikimini değerlendirmeye çalışmaktadır. Gelecekte yapılacak olan akademik çalışmalarda yürütülen bu çalışmaların yanında öğrencilerin bireysel ticari teşebbüsleri de

değerlendirilerek, ülkemizin dış ticaret hacmine yaptıkları katkı değerlendirilmelidir.

Kaynakça

- Alagöz B., S., ve Geçkil, T. (2017). Yabancı Uyruklu Üniversite Öğrencilerinin Sorunlarının İncelenmesi: Konya İli Örneği, *Anadolu Hemşirelik Ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 20(4).
- Aydın, G., Darıcı, B., ve Aydın, A. (2016). Yüksek Öğretim Kurumlarının Yerel Ekonomilere Katkıları: Manyas Meslek Yüksek Okulu Örneği. *Balikesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(36).
- Beltekin, N., ve Radmard, S. (2013). Türkiye’de Lisansüstü Eğitim Gören Uluslararası Öğrencilerinin Üniversiteye İlişkin Görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(43), 250-269.
- Bolat, M. A. (2017). Türkiye'nin Uluslararası Öğrenci Politikası: Durum Tespiti Ve Öneriler. Udef. Uluslararası Öğrencilik Sosyal, Ekonomik Ve Kültürel Perspektifler, İstanbul.
- Çayın, M., ve Özer, H. (2015). Üniversitelerin İl Ekonomisine Katkısı Ve Öğrencilerin Tüketim Yapısı: Muş Alparslan Üniversitesi Örneği. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 30(2), 131-147.
- Çetinsaya, G. (2014). Büyüme, Kalite, Uluslararasılaşma: Türkiye Yükseköğretimi İçin Bir Yol Haritası. Anadolu Üniversitesi Basımevi Müdürlüğünde. Yükseköğretim Kurulu Yayın.
- Durmuş, H., ve Naimoğlu, M. (2018). Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerinin Harcamalarının Buldukları İlçe Ekonomisine Katkıları: Hendek Meslek Yüksek Okulu Örneği (2017-2018). II. Uluslararası Eğitim Bilimleri Ve Sosyal Bilimler Sempozyumu, Çanakkale.
- Firang, D. (2020). The Impact Of Covid-19 Pandemic On International Students In Canada. *International Social Work*, 63(6), 820-824. <https://doi.org/10.1177/0020872820940030>
- Ghanbary, R. (2017). Hacettepe Üniversitesinde Eğitim Gören Hacettepe Üniversitesinde Eğitim Gören Uluslararası Öğrencilerin Profili, İhtiyaçları Ve Sorunları, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kaşlı, M., ve Serel, A. (2008). Üniversite Öğrenci Harcamalarının Analizi Ve Bölge Ekonomilerine Katkılarını Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F. Fakültesi Dergisi*, 15(2), 100-113.
- Kıroğlu, K., Kesten, A., ve Elma, C. (2010). Türkiye’de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Lisans Öğrencilerinin Sosyo-Kültürel Ve Ekonomik Sorunları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 27-39.
- Musaoğlu N, B. (2016). Türkiye’de Öğrenim Gören Uluslararası Öğrencilerin Entegrasyon Süreci. *Türk Dünyası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 12-24.
- Nguyen, O. T. K., ve Balakrishnan, V. D. (2020). International Students In Australia - During And After Covid-19. *Higher Education Research Ve Development*, 39(7), 1372-1376. <https://doi.org/10.1080/07294360.2020.1825346>
- Nkoko, M. M. (2016). Yurtdışında Eğitimin Zorlukları: Türkiye, Akdeniz Üniversitesi Uluslararası Öğrenciler Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Sağır, Z. (2020). Kültürleşme, Dini Başa Çıkma Ve Yaşam Memnuniyeti: Türkiye’de Yaşayan Yabancı Öğrenciler Üzerine Nicel Bir Araştırma. *Kilitbahir Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (17): 5-37. <https://doi.org/10.5281/Zenodo.4033461>
- Şeker, M., Taşçı, F., Erken, M. ve Tanyeri, F. N. (2020). İstanbul Üniversitesi Uluslararası Öğrencilerinin Türkiye, İstanbul Ve İstanbul Üniversitesi Algıları. *Şehir Araştırma Notları - 5 / . İstanbul*.
- Tekelioğlu, S., Başer, H., Örtlek, M., ve Aydın, C. (2012). Uluslararası Öğrencilerin Ülke Ve Üniversite Seçiminde Etkili Faktörler: Vakıf Üniversitesi Örneği. *Organizasyon Ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 4(2). <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/151038>
- Uzuner, Y. (2019). Türkiye’de Öğrenim Gören Uluslararası Öğrencilere Yönelik Uygulanan Sosyal Politikaların Değerlendirilmesi: Kocaeli Üniversitesi Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yalova.
- Yardımcıoğlu, F., Beşel, F., ve Savaşan, F. (2017). Uluslararası Öğrencilerin Sosyo-Ekonomik Problemleri Ve Çözüm Önerileri (Sakarya Üniversitesi Örneği). *Akademik İncelemeler Dergisi*, 12(1), 203-254. <https://doi.org/10.17550/Akademikincelemeler.308940Tekelioğlu, S.,>
<https://istatistik.yok.gov.tr/>
<https://studyin.subu.edu.tr/tr/sayisal-veriler>
- https://studyinsau.sakarya.edu.tr/sites/studyinsau.sakarya.edu.tr/file/birim_seviyelerine_gore_uluslararası_ogrenci_sayıları_renkli.pdf
<http://uis.unesco.org/en/uis-student-flow>
<https://www.ytb.gov.tr/uluslararası-ogrenciler/uluslararası-ogrenci-hareketliliği>
[https://www.oecd.org/education/eag2013%20\(eng\)--final%202020%20june%202013.pdf](https://www.oecd.org/education/eag2013%20(eng)--final%202020%20june%202013.pdf)